

Велітченко Віталій Володимирович
Українська академія банківської справи

Правові засади обрання підрядника на основі державних закупівель у сфері будівельної діяльності

Аналізується законодавство про державні закупівлі, визначаються правові засади обрання підрядника на основі державних закупівель у сфері будівельної діяльності. Ключові слова: державні закупівлі, будівельна діяльність, підрядник.

Будівельна діяльність (будівництво) з давніх часів означає створення матеріальних благ і комфортного середовища для людини – спочатку будівель для проживання, задоволення культових і релігійних потреб, згодом різноманітних виробничих потужностей. З такої причини, народна мудрість наголошує: «Бог створив землю, все інше на ній – будівельники».

Будівництво є галуззю національної економіки, яка створює основні фонди виробничого та невиробничого призначення для задоволення потреб суспільства. У галузі будівництва інвестиції перетворюються в матеріальні об'єкти, продукцію у вигляді будівель і споруд.

Процес будівництва або будівельна діяльність поєднує комплекс робіт – проектних, будівельних, монтажних та інших, які виконуються у технологічній послідовності з метою створення будівельної продукції. До цього комплексу відносять: - підготовку вихідних даних на проектування; виконання робочої документації; - пошук архітектурного рішення, розробку та узгодження проекту; - здійснення передпроектних робіт; - будівництво об'єкта; - прийняття спорудженого об'єкта в експлуатацію [1, с. 520].

Роль будівельної діяльності і продукції будівництва в житті суспільства, необхідність поєднання при її здійсненні державних, громадських, колективних та приватних інтересів обумовлюють пред'явлення до неї відповідних вимог. Великі капіталовкладення роблять будівельну сферу

привабливою для шахраїв. Особливо це стосується будівництва у державному (комунальному) секторі. Якщо раніше державні некомерційні підприємства (зокрема велика кількість навчальних закладів) мали у своєму складі будівельні підрозділи, за допомогою яких здійснювали оновлення своїх основних фондів господарським способом [2, с. 291], то на сьогодні переважна більшість державних підприємств повинна звертатися до професійних будівельних компаній. З метою запобігання розкраданню державного (комунального) майна і грошових ресурсів вибір підрядної будівельної організації здійснюється на основі тендерних закупівель.

Закупівлі товарів, робіт, послуг за державні кошти здійснюються згідно із Законом України «Про здійснення державних закупівель» від 10 квітня 2014 року № 1197-VII, метою якого є створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

Відповідно до статті 1 цього Закону державна закупівля це придбання замовником товарів, робіт і послуг (продукції) за державні кошти у визначеному законодавством порядку. Державні закупівлі – це міжгалузевий інститут, а тому окрім спеціальних норм, що містяться у законодавстві про державні закупівлі, ці відносини врегульовуються нормами цивільного та господарського права. Правовідносини у сфері державних закупівель характеризуються імперативно-диспозитивним методом правового регулювання.

Відповідно до Генеральної угоди про торгівлю послугами (ГАТС-1994) та Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ-1994) державні закупівлі – це послуги, що купуються для державних потреб не з метою комерційного перепродажу або з метою використання під час надання послуг для комерційного продажу, а також закупівлі державними агентствами продукції для державних потреб, які не призначені для комерційного перепродажу, чи для використання у виробництві товарів для комерційного продажу.

Відповідно до Типового закону ЮНІСТРАЛ про закупівлю товарів (робіт) та послуг закупівлею є закупівля департаментом, органом, установою, що здійснює закупівлю товарів (робіт) або послуг від імені уряду.

Державні закупівлі здійснюються на основі принципів:

- максимальна економія та ефективність;
- добросовісна конкуренція серед учасників;
- відкритість та прозорість на всіх стадіях державних закупівель;
- недискримінація учасників;
- об'єктивна та неупереджена оцінка тендерних пропозицій;
- запобігання проявам корупції;
- сприяння захисту інтересів вітчизняного виробника, зокрема сільськогосподарського товаровиробника, під час організації та здійснення закупівель;
- вільний доступ, відкритість та доступність інформації з питань закупівель, у тому числі для громадян України та громадських організацій.

Державні закупівлі здійснюються за такими стадіями:

- 1) затвердження кошторису (програми, плану використання державних коштів);
- 2) затвердження річного плану державних закупівель;
- 3) обрання і проведення процедур закупівель на підставі затвердженого кошторису (програми, плану використання державних коштів) та річного плану державних закупівель;
- 4) визначення переможця процедури закупівлі;
- 5) укладення договорів про закупівлю;
- 6) складення звіту про результати здійснення процедури закупівлі;
- 7) виконання договорів про закупівлю;
- 8) контроль за виконанням договорів про закупівлю.

Закупівлі товарів за державні кошти можуть здійснюватися способом відкритих торгів, торгів з обмеженою участю, двоступеневих торгів, запиту цінових пропозицій (котирувань), закупівлі товарів у одного постачальника

чи торгів зі зменшенням ціни (редукціон). При чому основними процедурами є торги зі зменшенням ціни (редукціон) та відкриті торги.

Закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур:

- відкриті торги;
- двоступеневі торги;
- запит цінних пропозицій;
- попередня кваліфікація учасників;
- закупівля в одного учасника;
- електронний реверсивний аукціон.

Замовник не вправі встановлювати вичерпний перелік документів, якими підтверджується відповідність учасника критеріям і вимогам процедури державних закупівель. Підтвердження відповідності учасника критеріям і вимогам процедури державних закупівель у спосіб, що передбачений законодавством, є правомірною поведінкою учасника такої процедури і в тому випадку, коли такий спосіб виходить за межі встановленого замовником переліку способів підтвердження. За допомогою державних закупівель у сфері будівництва буде усунуто значну кількість корупційних схем. Проте повністю унеможливити зловживання у будівництві можливо після проведення додаткових більш глибоких досліджень.

Література:

1. Шелухін М. Л. Господарське право : навчальний посібник у схемах і таблицях. — К.: ЦНЛ, 2006. — 616 с.
2. Деревянко Б. В. Правове регулювання господарської діяльності навчальних закладів : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.04 / Деревянко Богдан Володимирович. — Донецьк, 2014. — 504 с.

Велітченко, В.В. Правові засади обрання підрядника на основі державних закупівель у сфері будівельної діяльності [Текст] / В.В. Велітченко // Молодіжний науковий вісник Української академії банківської справи. Серія Юридичні науки. - 2015. - № 2 (9). - С. 82-83.